

Syntetyczne sny. Wielokierunkowy świat wspólnej przyszłości

kuratorka: Magdalena Górecka

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 18. Międzynarodowej Wystawie Architektury
w Wenecji w 2023 r.

Syntetyczne sny

Wielokierunkowy świat wspólnej przyszłości

01 Przedstawiona poniżej koncepcja zakłada, iż zaaranżowane wewnątrz Pawilonu Polonia na czas Biennale zamieni się w swoisty twór epoki Plastocenu¹.

TPS01² (plastoceniński twór) stworzy sekwencję próżni z plastiku, sedymentów, pary wodnej i temperatury. Nie będzie w nim przeszłości i przyszłości, nie będzie lokalny ani globalny. Będzie się formował w identyczny sposób w Polsce, w Azji, czy w Afryce. Projektowana przestrzeń wprowadzi gości w inny wymiar i nie-ziemski krajobraz. Dzięki zabiegom odrealnienia wewnątrz pawilonu pokaże możliwą przyszłość w nadchodzącej epoce Plastocenu, czyli epoce jednego z najbardziej wytrzymałych surowców budowlanych. Syntetyczne próżnie stworzone będą z plastikowo-sedymentowych płaszczyzn, w których będziemy mogli podziwiać skarby antropocenu.

W proponowanej wystawie dotychczas ukrywane odpady staną się elementami podziwu, sentymentu i poczucia wspólnej, globalnej tożsamości.

Proces powstawania instalacji zamieni się w miejski warsztat, a jej budowa rozpocznie się już w Polsce. Wspólna konstrukcja „budowli przyszłości” i udział w ich powstawaniu ma stać się codziennością w epoce Plastocenu. Budowa odpowiedzialności i relacji z materią, która stała się już częścią naszego organizmu, będzie w przedstawionej koncepcji elementem przewodnim miejskiego wydarzenia. Miejska budowa odbędzie się miesiąc przed Biennale, dzięki czemu istnienie TPS01 rozpocznie się w Polsce. Instalacja przestrzenna w Pawilonie Polskim zaprosi do wspólnej re-ewaluacji plastiku, który jest jednym z najbardziej wytrzymałych budulców krajobrazu i architektury.

Nadchodząca epoka Plastocenu może stać się zjawiskowym światem, w którym rozwój cywilizacyjny nie jest ciągiem unowocześnień istniejącej materii. Syntetyczno-organiczna instalacja stworzy nowe, nieformalne scenariusze przestrzenne. Intuicyjnie zobaczymy w nich swój początek. Wszyscy jesteśmy jaskiniowcami wciąż goniącymi w pościgu za idealnym schronem. TPS01 zaprosi organiczną i nie-organiczną materię do wspólnej koegzystencji.

02 TPS01 stanie się prototypową skamieliną plastoceniską, stworzoną przez i dla wszystkich żywych stworzeń. Zapewni odpowiedni mikroklimat do rozwoju różnych form życia. Instalacja zaprosi do ponownego współ-ewoluowania nie tylko z naturą, ale także z warstwami nieorganicznymi, które stały się już częścią ziemskiej straty. (Fot. 1) Proces współ-ewolucji to temat, który widnieje w dziełach architektów i artystów z Globalnego Południa: Mae-ling Lokko³, Ibrahim Mahama (Fot. 2) czy Tracy Naa Koshie Thompson.

TPS01 swoją formą i materią zniweluje antropocentryczne definicje, definiujących(e) i zdefiniowanych(e)⁴. Stworzy się w niej wszystko to- co niezdefiniowane: „Trzecia Natura⁵”, „Trzecia Kultura”, „Trzecia Przestrzeń” i Trzecia Skamielina. Plastoceńska instalacja oferuje scenariusz przestrzenny, w którym (trzecia) natura, (trzecia) przestrzeń i (trzecia) kultura stają się symbiozą. TPS01 będzie lśniąca i błyszcząca, surowa i szorstka, metaboliczna i eksperymentalna. TPS01 to nasze jutro.

03 Konglomerat, z którego wykonana zostanie instalacja to połączenie organicznej i syntetycznej materii. W jego skład wchodzi: folia pololnicza (LDPE), folia przemysłowa (PET), plastikowe opakowania (PP), żywica i sedymeny. Wymieszane składki w różnych proporcjach zgrzewane są za pomocą wysokiej temperatury. Dzięki tej technologii możemy manipulować transparentnością i połyskiem /matowością konglomeratu.

Szalunkiem stanie się przygotowany wykop w podłożu, np. zielonych terenach miejskich. Właściwości chemiczne konglomeratu to całkowita wodoodporność, niewielka gęstość, brak przewodności elektrycznej, odporność na działanie substancji chemicznych i łatwość ponownej adaptacji, czyli plastyczność. Dzięki dodatkowemu zastosowaniu środków chemicznych konglomerat staje się trudnopalny.

Panele z konglomeratu zostaną wykonane w Polsce przez ochotników w ramach warsztatu miejskiego. Publiczna konstrukcja elementów wystawy nabierze formę wydarzenia w której ochotnicy (np. studenci architektury), pod okiem fachowca, stworzą panele TPS01. Wydarzenie odbędzie się w wyznaczonych miejscach (np. Osiedle Jazdów w Warszawie). Planowane wydarzenie wspólnej budowy ma na celu refleksję na temat procesu powstawania nowych budowli i udziału mieszkańców w tworzeniu przestrzeni. Proces zbierania surowców i przekształcania ich w materiał budowlany zostanie udokumentowany przez polskiego filmowca, a jego projekcja będzie częścią wystawy. W epoce Plastocenu proces tworzenia jest równie ważny jak finalny produkt. Wspólna konstrukcja i proces powstawania zbliży i zintegruje przyszłych użytkowników, a także zbuduje poczucie odpowiedzialności za obszary zabudowane.

04 Plastikowe opakowania to wyznacznik antropocenu. Plastik to płaszczyzna bez wariacji i bez historii. Nie ma miejsca narodzin, ewolucyjnego domu, żadnego związku z otaczającym światem. Jednak widzimy go wszędzie. Zalega zarówno na polskich wsiach, jak i metropoliach w Ghanie. Plastik nie jest lokalny, ponieważ ma te same składniki chemiczne na całym świecie, co sprawia, że ma szansę stać się budulcem przyszłości. Obecnie jest jednym z najbardziej wytrzymałych i trwałych surowców.

Plastik stał się wszechobecną częścią krajobrazu na świecie. Przenika wszystkie warstwy od powierzchni do głębin. Jest w powietrzu, wodzie i naszych ciałach. Jednocześnie plastikowe odpady są traktowane jako niepożądany zbiór obiektów, śmierdzący i odrażający. Ukrywamy je jak najdalej i jak najgłębiej. A przecież odpady opowiadają nam wiele historii: politycznych, ekonomicznych i społecznych. Historii, które pozwalają nam zrozumieć w jakim świecie żyjemy. „Nie ma takiego miejsca jak „Gdzieś”. To stwierdzenie, założycielski aksjomat badań nad pozbywaniem się odpadów ma na celu przypomnienie, że kiedy wyrzucamy rzeczy - nie znikają one po prostu. Raczej wylądują w jakimś miejscu: w czyjejś dzielnicy i w czyimś ciele.⁶”

Streszczenie scenariusza wystawy

W Pawilonie Polonia powstanie instalacja przestrzenna stworzona z paradoksalnych połączeń materii antropocenu. Odwiedzający przeniesie się w świat stworzony z dwóch przeciwstawnych materii: plastiku i sedymentów. Instalacja będzie zaproszeniem do wspólnego wejścia w nową epokę Plastocenu. Instalacja, przypominająca swą formą skamielinę stworzy tło dla projekcji prezentujących nie-linearny postęp cywilizacyjny, spekulatywny świat Plastocenu i proces budowy możliwej przyszłości. Zaprezentowana przyszłość jest wspólna, futurystyczna i odpowiedzialna.

Przestrzeń Pawilonu zostanie wyposażona w trzy strefy: **Szczelinę, Nieckę i Grotę.**

Strefa **Szczeliny** będzie mieścić analityczne projekcje prezentujące nie-linearny rozwój ludzkości. W strefie **Niecki** zaprezentowane zostaną krótkometrażowe filmy przy użyciu gatunku fikcji architektonicznej, natomiast w strefie **Grotę** pokazany zostanie proces budowy performatywnej przyszłości. Syntetyczno-organiczna przyszłość zostanie zaprezentowana jako optymistyczny świat, w którym, dzięki i pomimo plastiku, wszystkie organizmy żyją w symbiozie.

Istnienie wystawy rozpocznie się w Polsce. TPS01 będzie powstawać podczas publicznych warsztatów miejskich.